

later door de bezetter verboden; de gebouwen en de apparatuur kwamen in handen van de NSB. In mei 1945 vond een moeizame herrijzenis van bedrijf en krant plaats.

Veertien jaar later gaven beide de geest in de armen van de Amsterdamse collega-drukkerij De Tijd, volle dochter van het machtige uitgeversconcern De Spaarnestad in Haarlem. Dit bedrijf fuseerde in 1964 op zijn beurt met het Bossche Teulingsconcern (NV Cebema) tot de Verenigde Nederlandse Uitgeversbedrijven (VNU), de grootste uitgever van periodieken in ons land²¹).

NOTEN

1) Mijn hartelijke dank gaat uit naar de heren H.Schmitz, die mij bij de bewerking van het stuk met een aantal waardevolle adviezen bijzonder van dienst is geweest, Chr. J. Revier, die de enige nog levende ooggetuige van het verhoor voor mij opspoorde en W.M.L. van der Pluym, die mij de, voor geschiedschrijving zo belangrijke, gelegenheid bood het persoonlijke verslag van Witlox van nuanceringen te voorzien.

2) Met deze kwalificatie stelde Henri Kuijpers de jongeman voor aan bisschop Aengenent van Haarlem toen de laatste eind 1928 een bezoek aan De Maasbode bracht t.g.v. zijn, Kuijpers', 25-jarig directeursjubileum. Pedrolì in 1986: 'Ik dacht bij mezelf, nòg lager kan niet'. Mededeling van W.J. Pedrolì aan de auteur, vraaggesprek 4 april 1986.

3) Witlox vergist zich. Dr. H. Schick was *SS-Hauptsturmführer* bij de *Sicherheitsdienst* en had een dag eerder de leiding van de Amsterdamse katholieke krant *De Tijd* met een soortgelijk ongewenst bezoek vereerd. Hij was onder meer belast met het opsporen van katholieken, Nederlanders zowel als Duitse vluchtelingen (*émigré's*), die anti-nazi activiteiten ontplooiden. Voor '*Gestapo*' moet steeds gelezen worden '*SD*', of eigenlijk nog specifiek '*Sicherheitspolizei*', dat deel van de '*Dienst*', dat het feitelijke opsporingswerk buitenshuis verrichtte.

4) Het aanvangstijdstip is discutabel. Zie het commentaar van Van der Pluym, verderop in dit artikel.

5) Johan Kuijpers, die exact vier weken eerder zijn broer Henri als directeur was opgevolgd na reeds twee decennia bij De Maasbode werkzaam te zijn geweest. Henri was directeur van de NV van 1903 tot 1940, Johan van 1940 tot 1964.

6) Redactie-chef Frans Wessels, belast met de dagelijkse leiding op de redactie.

7) Duitse politieke vluchtelingen, die vanwege bedreiging door de nazi's de wijk namen naar o.a. Nederland. Een aantal hield zich actief bezig met verzet tegen het Hitler-régime, zoals door middel van artikelen over de Duitse situatie. Hun activiteiten gaven tot 1940 herhaaldelijk aanleiding